

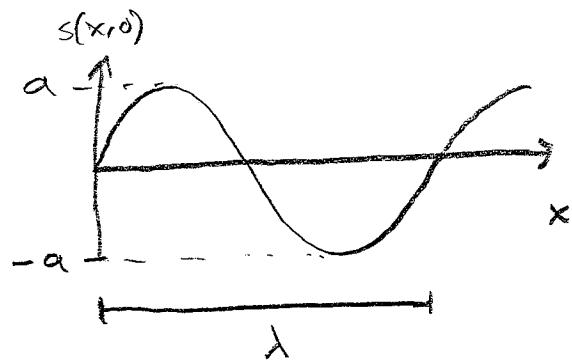
Övning 1. Aukustik

Formler

* Harmonisk våg

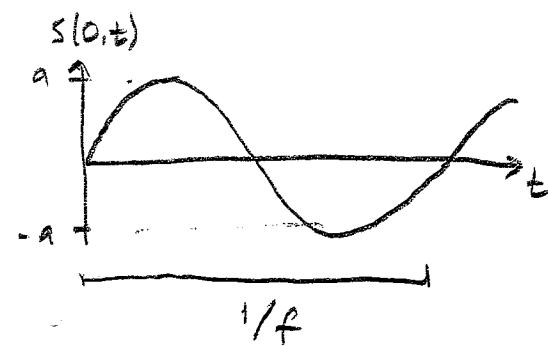
$$s(x,t) = a \sin(kx - \omega t)$$

$$k = \frac{2\pi}{\lambda} \text{ vägtal } \left[\frac{\text{rad}}{\text{m}} \right]$$

$$\omega = 2\pi f \text{ vinkel freku. } \left[\frac{\text{rad}}{\text{s}} \right]$$

$$a = \text{amplitud } [\text{m}]$$

* Ettet P

$$P = I \cdot A \quad [W = \frac{J}{s}]$$

I är intensiteten och A är arean

* Intensitet

För en ljudvåg:

$$I = \frac{1}{2} a^2 \omega^2 Z = \frac{p_{\text{max}}^2}{2Z}$$

$$p: \text{tryckamplituden } [Pa = \frac{N}{m^2}]$$

$$Z = \rho V : \text{aukustisk impedans } \left[\frac{\text{kg}}{\text{m}^2 \text{s}} \right] \quad Z_{\text{luf}} \approx 420 \frac{\text{kg}}{\text{m}^2 \text{s}}$$

$$Z_{\text{vatten}} \approx 1.5 \cdot 10^6 \frac{\text{kg}}{\text{m}^2 \text{s}}$$

* Ljudintensitetsnivå

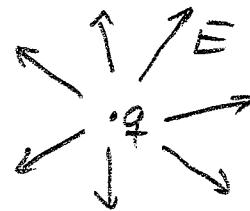
$$\beta = \log_{10} \left(\frac{I}{I_0} \right) \cdot 10 \text{ dB} \leftrightarrow I = I_0 10^{\beta/10 \text{ dB}}, I_0 = 10^{-12} \frac{\text{W}}{\text{m}^2}$$

Övning 2. Elektrostatik, formler

- Elektriskt fält, E [$N/C = V/m$]

- punktladdning $q [C]$

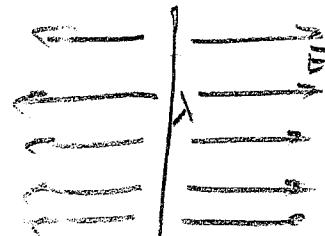
$$E = \frac{q}{4\pi\epsilon_0 r^2}$$

där $\epsilon_0 = 8.85 \cdot 10^{-12} \frac{C}{Nm^2}$ är den elektriska konstanten

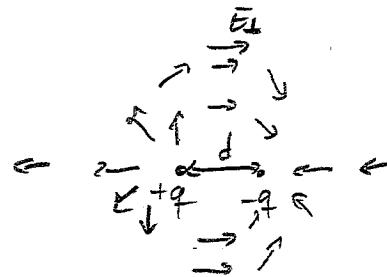
- linjeladdning $\lambda [C/m]$

$$E = \frac{\lambda}{2\pi\epsilon_0 r}$$

- elektrisk dipol

$$E_d = \frac{P}{4\pi\epsilon_0 r^3},$$

$$\bar{P} = q \cdot \bar{d} [m] : \text{Dipolmoment}$$

- Elektrisk kraft

$$F = q \bar{E} [N]$$

- Gauss sats

$$\oint_S \bar{E} \cdot d\bar{s} = \frac{Q}{\epsilon_0}, \quad Q \text{ är totala laddningen innesluten av ytan } S$$

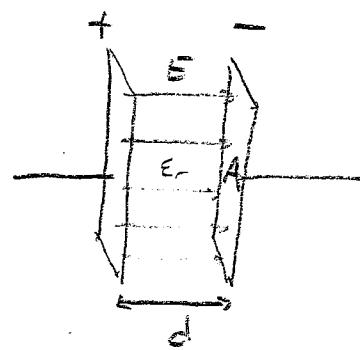
- Spänning V_{ab} över ett område mellan a och b

$$V_{ab} = \int_a^b \bar{E} \cdot d\bar{r} [V]$$

Övning 3. Kondensatorer. Formler

Kondensator

Lagrar en laddning Q och energi W när en spänning U läggs över den.

$$\text{Kapacitans: } C = \frac{Q}{U} \quad [\text{F}]$$

$$\text{Energi: } W = \frac{1}{2} C U^2 = \frac{Q U}{2} \quad [\text{J}]$$

Platt kondensator

$$C = \epsilon_0 \epsilon_r \frac{A}{d} \quad [\text{F}]$$

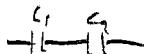
$\epsilon_0 = 8.85 \cdot 10^{-12} \text{ F/m}$ permittiviteten i vacuum

ϵ_r : relativitativt permittiviteten

$$U = E \cdot d \quad [V = J/C]$$

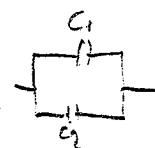
Seriekoppling

$$\frac{1}{C_{\text{tot}}} = \frac{1}{C_1} + \frac{1}{C_2}$$

Parallellkoppling

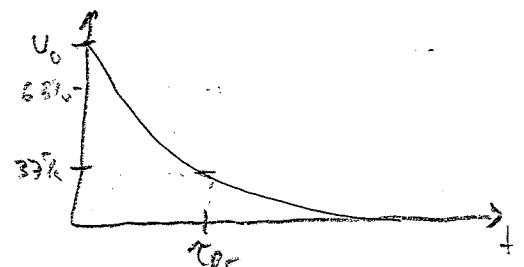
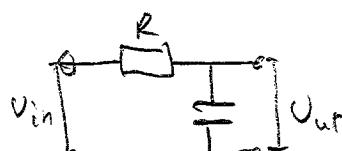
$$C_{\text{tot}} = C_1 + C_2$$

LC-krets

Tidsskonstant

$$\tau = RC$$

övning 4. Magnetism. Formler

Högerhandregeln

$$\vec{A} \times \vec{B} = \vec{C}$$

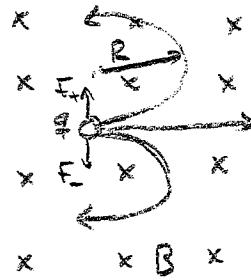
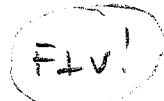
Magnetfält

$$* \vec{F} = q\vec{v} \times \vec{B}$$

$$F = qv \sin(\theta)$$

v : hastighet [m/s]

$$\vec{B}$$
: magnetfält [$T = \frac{Wb}{m^2} = \frac{N}{m^2} \cdot \frac{V}{s^2 A}$]

$$+ R = \frac{mv}{qB}$$

50 μT jordens magnetfält

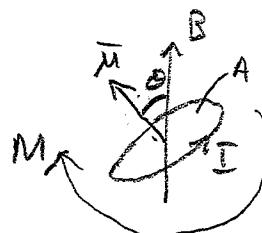
5 mT kylskåpsmagnet

10 T MRI

Magnetisk dipol

Dipolmoment

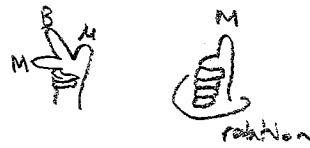
$$\bar{\mu} = NI\bar{A} \quad [Am^2]$$

Vridmoment

$$\bar{M} = \bar{\mu} \times \vec{B}$$

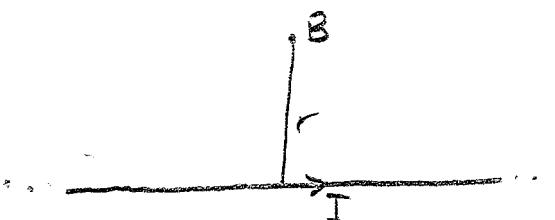
$$M = \mu B \sin \theta.$$

Källor till magnetfält

Lång rakt ledare

$$B = \frac{\mu_0 I}{2\pi r} \quad [T]$$

μ_0 = magnetisk konstanten

$$= 4\pi \cdot 10^{-7} \text{ N/A}^2$$

Kort spole ($a \gg L$)

$$B = \frac{N\mu_0 I a^2}{2(a^2 + z^2)^{3/2}} \quad [T]$$

Lång spole och toroid spole ($a \ll L$)

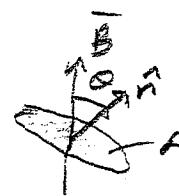
$$B = \mu_0 I \frac{N}{L} \quad [T]$$

Övning 5. Induktion. Formler

Magnetisk flödet

$$\Phi = \bar{A} \cdot \bar{B} = AB \cos \theta \quad [\text{Wb} = \text{Vs} = \text{Tm}^2]$$

Inducerad spänning i en spole

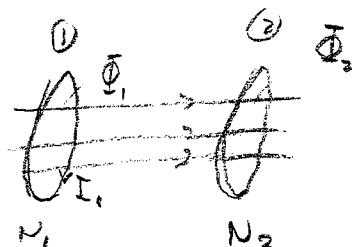
$$U = N \frac{d\Phi}{dt} \quad [\text{V}] \quad \text{Riktning från Lenz lag!}$$

Självinduktans

$$L = N \frac{\Phi}{I} \quad [H = \frac{Wb}{A} = \frac{Vs}{A}]$$

Ömsesidig induktans

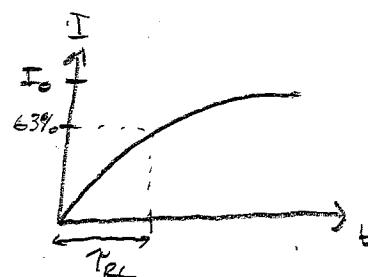
$$M = N_1 \frac{\Phi_1}{I_2} = N_2 \frac{\Phi_2}{I_1} \quad [H]$$

RL-krets

Inkoppling

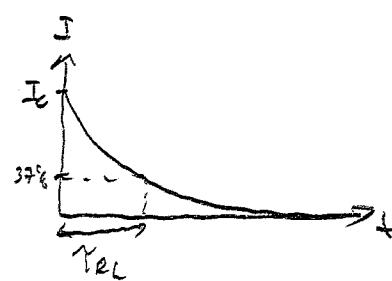
$$I = I_0 (1 - e^{-t/\tau_{RL}})$$

Urkoppling

$$I = I_0 e^{-t/\tau_{RL}}$$

$$\text{Tidskonstanten } \tau_{RL} = L/R$$

Övning 6. Geometrisk optik. Formler

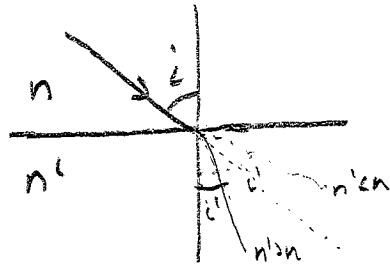
Brytningssindex

$$n = \frac{c}{v}, \quad c \approx 3 \cdot 10^8 \text{ m/s}$$

$$\lambda = \frac{\lambda_0}{n} \quad \lambda_0: \text{våglängden i vakuu}$$

Snells lag

$$n \sin(i) = n' \sin(i')$$

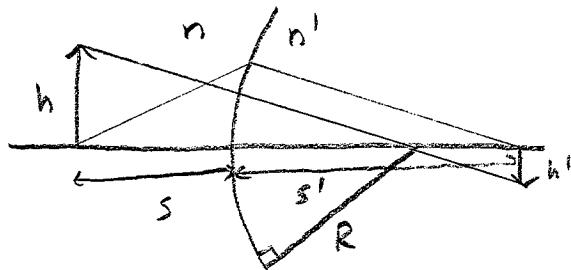
Totalreflektion

$$\frac{n}{n'} \sin(i) > 1 \quad (\text{Finns ingen lösning till snells lag})$$

Sfärisk gränsytta

$$\frac{n}{s} + \frac{n'}{s'} = \frac{n'-n}{R}$$

$$M = \frac{h'}{h} = -\frac{n s'}{n' s}$$

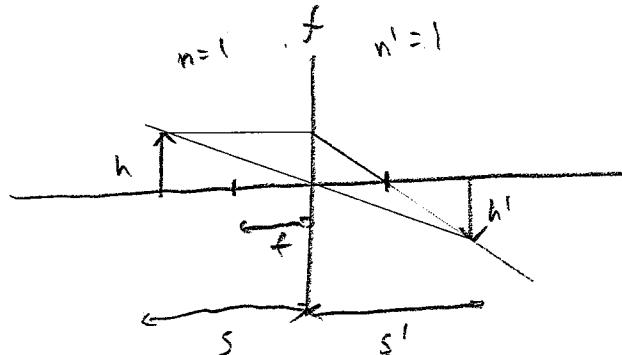

Tunn lens

$$\frac{1}{s} + \frac{1}{s'} = \frac{1}{f}$$

$$\frac{1}{f} = (n-1) \left(\frac{1}{R_1} - \frac{1}{R_2} \right)$$

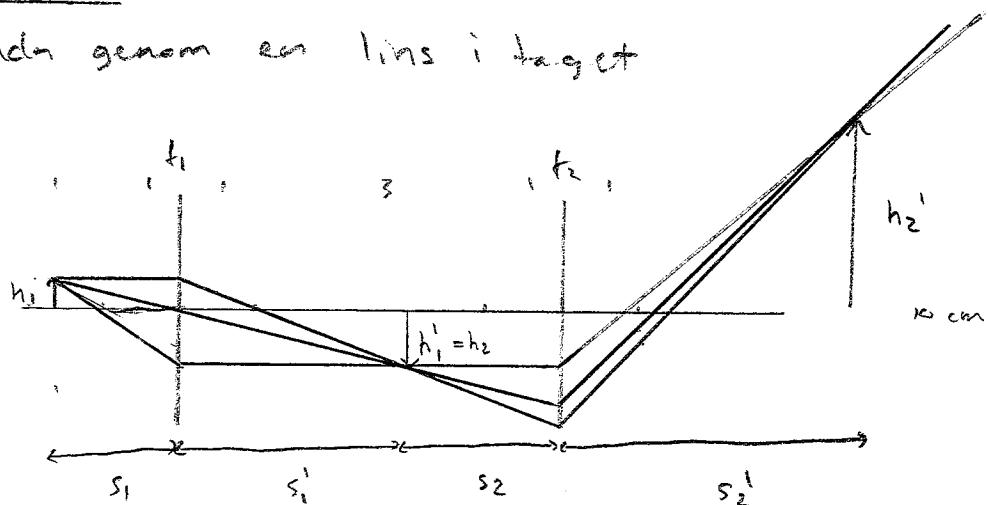
$$M = \frac{h'}{h} = -\frac{s'}{s}$$

Övning 7. Optiska system, Förmär

Linssystem

Avbilden genom en lins i taget

$$\frac{1}{s} + \frac{1}{s'} = \frac{1}{f}$$

$$|M| = \frac{h'}{h} = \frac{s'}{s}, M_{\text{tot}} = M_1 \cdot M_2 \dots$$

- parallell
- genom centrum
- genom fokus

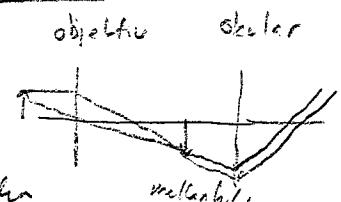
Två linser

$$\frac{1}{f_{\text{sys}}} = \frac{1}{f_1} + \frac{1}{f_2} - \frac{d}{f_1 f_2}$$

Teleskop och mikroskop

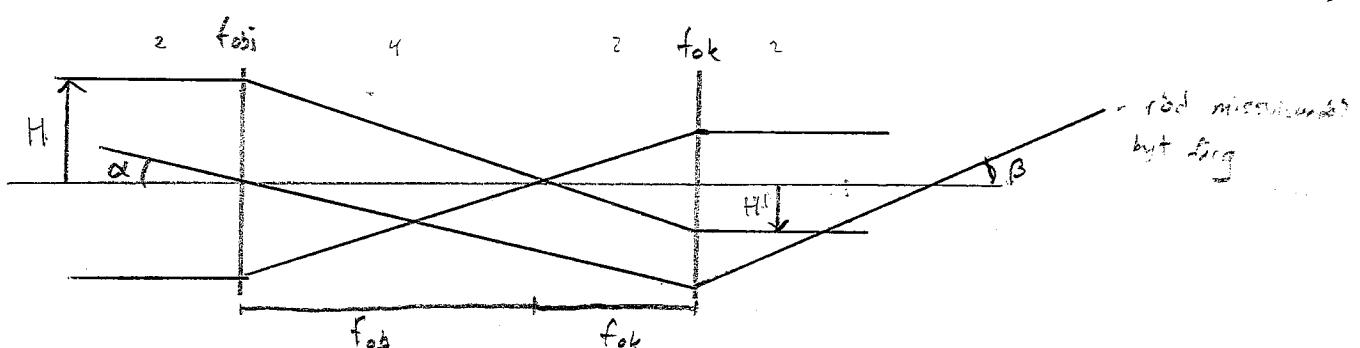
objektiv: skapar en förstörad mellanbild

okular: avbilder mellanbilden
(oftast så slutbilden kommer i öändligheten)

Afokala system (teleskop)

Parallella strålar in (objekt i ∞) ger parallella strålar ut (slutbild i ∞)

Vinkelförstoring

$$|M_x| = \frac{\beta}{\alpha} = \frac{H'}{H} = \frac{f_{\text{ob}}}{f_{\text{ek}}}$$

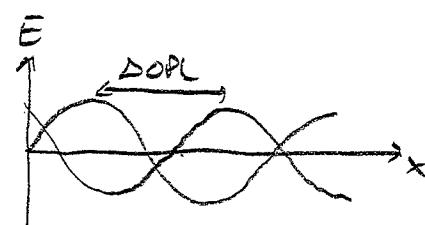
OBS! Bara afokalt system

övning 8. Interferens. Formler

Optisk väg (optical path length)

Sträckan ljuset färdas, viktat med brytningsindex

$$OPL = nx$$

Fas (ϕ)

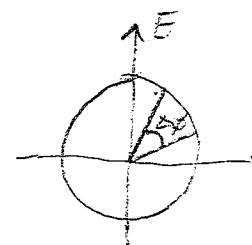
Argumentet till \sin/\cos "vinkelna"

$$\text{Ex. } \sin(kx - \omega t) \quad \phi = kx - \omega t$$

Fasskillnad $\Delta\phi$

Mått på hur mycket två strålar från samma källa är förskjutna relativt varandra.

$$\Delta\phi = \frac{2\pi}{\lambda} \Delta OPL = (k \cdot \Delta OPL)$$

Interferens

Fälten adderas och ger en total intensitet

$$I = I_1 + I_2 + 2\sqrt{I_1 I_2} \cos(\Delta\phi)$$

Maximal konstruktiv interferens

$$\Delta\phi = 2\pi m$$

$$\Delta OPL = m\lambda \quad , m = 0, \pm 1, \pm 2, \dots$$

Maximal destruktiv interferens

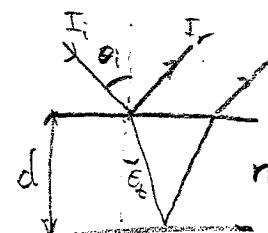
$$\Delta\phi = 2\pi m + \pi$$

$$\Delta OPL = (m + \frac{1}{2})\lambda \quad , m = 0, \pm 1, \pm 2, \dots$$

Tunnt skikt ($d \ll \lambda$)

$$\Delta OPL = 2n d \cos(\theta_i) + \begin{cases} \lambda/2 & \text{odd number of refl. mot tillare medium} \\ 0 & \text{even number of refl.} \end{cases}$$

Vinkelrät reflektion i en gränsyta

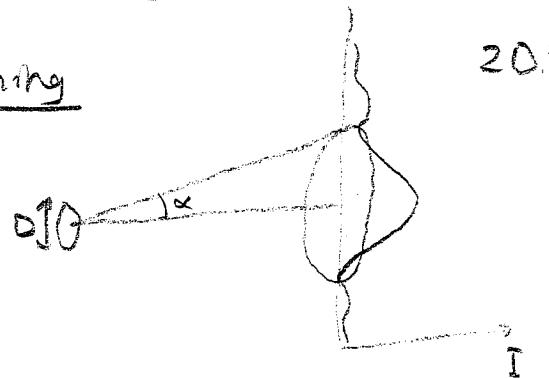
$$R = \frac{I_R}{I_i} = \left(\frac{n_2 - n_1}{n_2 + n_1} \right)^2, T + R = 1 \quad -2-$$

övning 9. Diffraction - Formler

Diffraction i cirkulär öppning

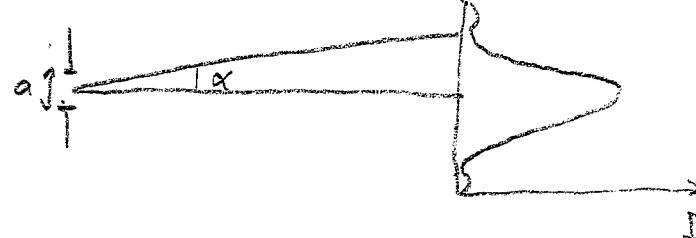
$$\sin(\alpha) = \frac{1,22\lambda}{D}$$

α -vinkel till första min

Diffraction i enkelspalt

$$\sin(\alpha) = \frac{\lambda}{a}$$

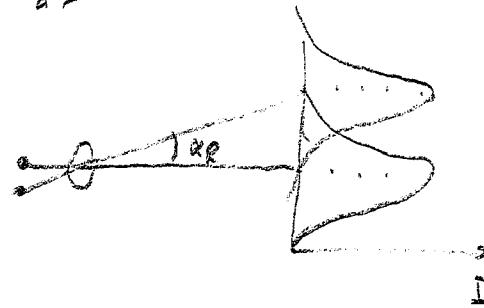

Bare en riktning!

Upplösning

Minsta vinkel som ger att upplösa är

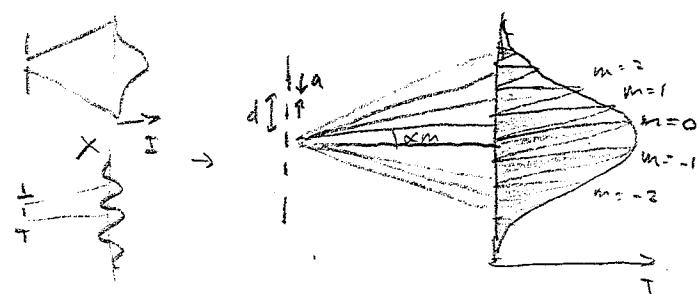
$$\sin(\alpha_2) = \frac{1,22\lambda}{D}$$

Gitter

Diffaktionsmönster, fast bara hög intensitet
i vissa riktningar

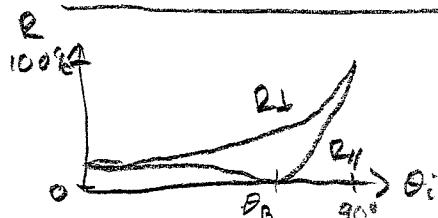
$$\sin(\alpha_m) = \frac{m\lambda}{d}$$

Polarisation

Den riktning som E-fältet varierar i.

Polarisation och reflektans

Θ_B : Brewstervinkel